

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszedésén
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, december 14.

Koldusbotok.

Megmozdultak a hegyek.

Felidézte a kamarilla a multakat. Nemrég volt félszázada, hogy a magyar nemzet épp olyan lázas időknek ment eléje, mint a minöket most élünk. Akkor is ősi jogainkat kívántuk kiemelni abból a homályból és bizonytalanságból, amelybe évszázadok viharai sodorták. Ma is ugyanazt akarja a nemzet békés uton.

Akkor is, most is a hegyek mozdultak meg a nemzet ellen.

Közel negyven év állott a néhai szabadelvűpárt rendelkezésére, hogy a mostani zavaroknak elejét vegye. Két nemzedék állott a rendelkezésére, azokat formálhatta tetszése szerint. Legutóbbi időkben még csak nemzetiségi hirmondó sem állott utjában a képviselőházban.

S mit tett azalatt a hatalmas párt? Leszavaztatta a nemzetiségeket maga mellett s a választási pálinkázásokon túl öt évig megint nem gondolt velük semmit.

Gondoltak hát mások. A hegyek lakói közt, kik a magyar nyelvből csak a jelöltek nevét tudták s a civilizációból csak az adót meg a végrehajtót ismerték, letelepedtek élelmes alakok. Kis bolt, kis bérlet, kis pálinkahitel, kis gabonaelőleg s tíz év múlva nagyságos ur lett a boltos, koldus a szegény nép. A koldus pedig elkezdte emelgetni a koldusbotot:

mekkorát tudna vele ütni? Hiszen már egyebe sincs, csak az az egy ütés...

Olyan szépen ment ez a dolog! Mindenki látta, csak a szabadelvűpárt nem. Ő nem törődött a hegyek népével máskor, csak a szavazáskor. Szavazásra pedig behozta őket a korcsmáros nagyságos ur, a ki lelkes magyar s a kinek zsebében a falu.

Nem vették észre, hogyan szaporodnak, hogyan sűrűsödnek, hogyan lesznek erdővé a koldusbotok s hogyan kezdenek azok fenyegetően zugni, morajlani.

Negyven év alatt mit tett a végnapjait élő párt, hogy e népet magyarabbá tegye? Semmit. Negyven év alatt mit tett, hogy vagyonosabbá tegye? Semmit. Negyven év alatt gondolt-e arra, hogy a lázadásnak e fészkeit legalább féken kell tartani? Esze ágában sem volt.

Nagyváradról — hogy a magunk partján maradjunk — Kolozsvárig. Abrudbányáig, Déváiig, Lugosig és Aradig, nagyobb területen mint Morvaország, egyetlen katoná sincs. Erdély északi felén és Mámarosban akkora területen, mint Csehország, négy katonai állomás van, öt zászlóalj gyalogsággal. Szilágymegyében, Szolnok-Dobokában, Beszterce-Naszódmegyében egy-egy árva zászlóalj védi a magyar állam tekintélyét. Déván egy zászlóalj tartja féken a hatalmas Hunyadmegyét s ugyanennyi jut a mőcs fészkeknek, Hóra, Kloska, Janku, Axantye szülőhelyének, de tőle jó messze, Abrudbányán.

Nincs itt annyi (nem Mannlicher fegyver, hanem) Mannlicher-töltény, a hány zendülőt talpra lehet állítani.

Pedig ime mozognak. A koldusbotok erdeje fenyegetően suhog s puskával cserélődik ki. Kinek a műve a csere? Az ma még titok. De nem titok, hogy kinek a lelkén szárad az a sok paraszlgazdaság, a miből ma csak az az utolsó koldusbot maradt.

A szabadelvűpárt nem igyekezett ez idegen ajku népeket magyarrá tenni, vagy megszerettetni velük a magyar államot, nem erősítette köztük a magyarságot, csak a gyűlölséget s azonfelül védtelenül szolgáltatta ki nekik az ország egy gyönyörű részét.

Soha sem válhatott volna valóra a nyomor és szenvedés, ha nem készíti elő két emberöltő alatt egy rövidlátó, önző, velőkgig romlott párturalom.

Lázadó koldusbotok, engedni nem akaró hatalom, nyomor és szenvedés — ime negyven év visszhangja.

Dr. K. A.

A nagyváradai gyűlés.

Az általános választói jog ügyében vasárnapra egybehívott gyűlés alkalmából a reform több híve jelentette be Nagyváradra érkezését. Itt emlegetik az érkezők között Budapestről Jászi Oszkár, Jászi Viktor, Székely Imre és Vámbéry Rusztém nevét.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Baccarat.

Írta: Maurice Level.

A kaszinó játéktérképében, a különféle pénzdarábokkal borított asztalok körül fáradhatatlanul folyt a munka. A croupierk monoton hangon, gépiesen ismételték:

— Faites vos jeux! Rien ne va plus!

A játékosokat némán nyüzsgő ideges csoportok vették körül, izgatottan lesve a kis golyót, amelyet a sors szeszélye ide-oda gurított.

Jordal jött most be a terembe.

— Hohó, puszkaporszagot érzek! Jó napot, Jordal, — kiáltotta egy hang az érkező felé.

— Tehát ma akarod a bankot felrobbantani? — kérdezte egy másik.

— Mindenesetre! — felelte Jordal nevetve.

— Ah, ez érdekes lesz. És bizonyos vagy a siker felől?

— Kétségkívül. Ma vagy meggazdagodom, vagy...

— Hol voltál eddig? Színházban?

— Nem. A kertben szellőztettem a fejemet; egy padon ujságot olvastam.

— Én egy hónapja nem érek rá semmire — mondotta Fremant. — Ezen az átkozott helyen nem érdekli az ember semmi, sem a hegyek, sem a tenger, még az asszonyok sem: csak a vörös és fekete. Mi ujság a nagyvilágban?

— Semmi.

— Hát a politika?

— Köszönöm szépen! Mindig a régi nóta... — Az egyetlen, a mi az ujságban a figyelmet megragadta, egy napihir. Egy titokzatos, rettenetes valaki jár gyilkolva a villák között, az utcákon, a tengerparton. A hol megjelenik, otthagya a névjegyt, a melyen a Facchini név áll. Senki se tudja, ki ez az ember. Jön, gyilkol és eltűnik. Látták Párisban, ráismertek Londonban, üldözték a tengerig — de mindig kisiklik az üldözői kezéből.

— Csakugyan: én is hallottam már róla. Azt mondják róla, hogy a titokzatos bandita tetőtől-talpig gavallér, a ki a gaztetteit mindig bizonyos eleganciával hajtja végre.

— Találgatás... Meglehet különben, hogy egész közönséges fickó, a ki nem mindennapi ügyességgel dolgozik. A rendőrség mindenesetre nagyon tulbecsülte a gazembert, a mikor olyan óriási díjat tűzött ki a fejére.

— Mennyit!

— Huszonötezer frankot!

— No, ez aztán értékes ember!

— Valóban — nevetett Jordal.

A terembe egyre többen és többen tódultak. Urak, hölgyek estélyi öltözetben a színházból jöve, rohantak be az ajtón, hogy az asztaloknál helyet kapjanak. A croupierk ajáról egyre hangzott a gépies kiáltás:

— Faites vos jeux! Rien ne va plus!

A kártyasztalnál a legelőkelőbb játékosok voltak együtt; hideg nyugodt csoport; a partie nagy pénzben folyt.

— Ötven arany a bank.

Sirolin

Emeli az érvágyat és a tehetőséget, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, száraz-köhöges, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Kapható orvosai rendelésre a gyógyszertárakban. — Ám Gyógyszertárakban. — Ám Gyógyszertárakban.

A politikai válság.

A tegnapi audiencia nem jelent újabb stációt a válság történetében. Fejérváry hazajött, miután kellőképpen informálta a királyt s a keddi ülésig nem történik semmi.

Lukács »békeakciójának« feltételei: az ellenzék ne csináljon botrányt, vegye tudomásul az elnapoló kéziratot és ne kerítse napirendre a vád alá helyezési indítványt.

Fejérváry állítólag a király parancsára elmegy az ülésre. Arról azonban, hogy az általános választási jogról szóló törvényjavaslatot csakugyan benyújtja-e nem nyilatkoznak az annyira bőbeszédű hírforrásai.

Bécsi forrásból azt jelentik, hogy a koronának a feltételei az esetre, ha egyáltalán lesz béketárgyalás, ezek:

1. Ezt csak Fejérváry vezetheti.

2. Mindaddig, amíg a békekötés létre nem jön, a jelenlegi kormány nemcsak hogy helyén maradjon, de az eddig követett rendszert továbbra is fentartsa s az ellentálló törvényhatóságok megtörésére minden eszközt felhasználjon.

3. A tárgyalások csak újév után kezdődjenek.

4. A felségjogokat és ezzel a vezényleti nyelv kérdését kizárják a kompromisszum anyagából.

5. A béke létrejötte esetén az a kormány a Fejérváry-kabinet minden ténykedéseért személyi és anyagi intézkedéseért vállalja a felelősséget.

Ezzel szemben pedig a többség semmi néven nevezendő engedményre igényt nem tarthat.

Békésmegeye nem installál.

Békésvármegye tegnap tartott közgyűlésében Wenckheim Dénes gróf javaslatát tárgyalták, a mely a következőképen hangzik: »Mondja ki a bizottság, hogy dr Krccsmarik Jánosnak a nem-

zet bizalmát nem bíró kormány által, tehát a törvénynyel egyenlő alkotmányos szabályok megsértésével történt főispáni kinevezését törvénytelennek tartja és arról tudomást nem vesz; tőle az esküt ki nem veszi és az e célból esetleg összehívandó törvényhatósági gyűlésen rész nem vesz. A vármegye tulajdonát képező főispáni lakást és hivatalos helyiségeket rendelkezésére nem bocsátja, ezek kulcsát át nem adja. Elvárja a bizottság a vármegye hazafias tisztviselői karától, hogy mindenben alkalmazkodni fog ezen határozat szelleméhez és a törvénytelen főispánt fogadni nem fogja és rendelkezéseit nem teljesíti. Felkéri a bizottság az összes törvényhatósági bizottsági tagokat, hogy határozatához névalírással hozzájárulni és ahhoz alkalmazkodni sziveskedjenek.

A határozatot Dalmel Sándor főjegyző terjesztette elő Fábry Sándor dr alispán megnyitó beszéde után. Ugyancsak a főjegyző terjesztette elő Pap József dr ellenindítványát, amelyben azt javasolja, hogy gróf Wenckheim indítványát azzal a módosítással fogadják el, hogy a közgyűlés tiltsa meg az alispánnak, hogy installáló közgyűlést hívjon egybe és tiltsa el a tagokat, hogy az esetleg a főispán által összehívandó közgyűlésen megjelenjenek. Körber Tivadar dr főgimnáziumi igazgató még azt a módosítást ajánlja, hogy miután a vármegye a főispáni lakás tekintetében az állammal szerződéses viszonyban van, amennyiben az állam évenként 1200 koronát fizet a főispáni lakáshoz, ezt a pénzt adja vissza a vármegye és az 1200 koronát pótdadó útján pótolja. A főispáni lakást január 1-ére mondják fel és a butorokat más célra használják. Az összes javaslatok ellen dr Zsilinszky Endre és dr Nagy László szóltak fel, akik a főispáni kinevezést törvényesnek mondták és hangoztatták az installálás szükségességét. A közgyűlés elfogadta a javaslatot a módosításokkal együtt és elha-

rozta, hogy felirattal él Bihar honvédelmiminiszter azon rendelete ellen, amelyben a főispánt karhatalommal ruházta fel.

A Soproni installáció.

Sopronvármegye törvényhatósági székházában ma folyt le Badics László főispán, volt megyei főjegyző installációja. A reggeli órákban Burián csendőrszázados vezetés alatt öt tisztből és száz csendőrből álló különítmény vonult ki a vármegyeháza elé a rend fentartására. A tanácsterembe a törvényhatósági bizottsági tagokon kívül csak az mehett be, a kinek jegye volt. 10 órakor 12 megyebizottsági tag volt jelen a tanácsteremben. Kevéssel 10 óra után a főispán a főispáni titkár kíséretében megjelent a közgyűlés termében, elfoglalta a főispáni széket és kijelentett, hogy miután a belügyminiszter az alispánt állásától felfüggesztette, ő mint az alispán törvény szerint való helyettese hivta össze a mai közgyűlést. Ezután lemondott főjegyzői allásáról és letette a főispáni esküt. Egyipejűleg kinevezte Dukovics István fyispáni titkár tiszteletbeli főjegyzőnek és megbizta az installáló közgyűlés jegyzőkönyvének megírásával. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Időközben a 48. gyalogezred két százada is felállott a vármegyeház előtti téren, ahol egy-szersmind a városháza is áll. 11 órakor mintegy 40 városi képviselő gyülekezett a városháza tanácstermében. Néhány perczczel 11 óra után négy tagu küldöttség ment el a főispánért a kit utközben inzultáltak. Mako-király, hazá-áruoló s más efféle titulusokkal illettek, egyik házról záptojások is repültek feléje. Végre fél 12 táján megjelent a városháza tanácstermében, ahol a polgármester üdvözölte őt. A főispán köszönetet mondott az üdvözlésért és letette a főispáni esküt, amelynek végeztével Szilvássy Márton városi képviselő üdvözölte a főispánt. Rendzavarás egyáltalán nem történt. Sem a csendőrségnek, sem a gyalogságnak nem volt oka beavatkozásra.

Városi közgyűlés.

— Első nap —

Nagyvárad város közgyűlésének első napja minden nagyobb vita nélkül folyt le. Igaz, hogy alig intéztek el a tárgysorozatból valamit.

A gyűlés első számottevő pontja a főispán bucsuja volt. A törvényhatóság minden vita nélkül, egyhangulag fejezte ki elismerését a távozó főispán működése iránt s hogy ennek maradandóbb jelét adja, Beöthy László arczképenek megfestését határozta el.

Némi vita keletkezett az igazoló választmány megalakításánál. Az ellenzék felszólalt azért, hogy a szabadelvűpárt következetesen minden fontosabb bizottságban a helyeket a saját részére foglalja le s nem enged helyet az ellenzéknek, holott még a képviselőházban is respektálják az ellenzékét.

A költségvetés tárgyalásánál még az általános vitát sem zárták be, csupán dr Adorján Ármin tartott egy hosszú beszédet.

Igy azt hisszük, még szombaton sem lesz vége a közgyűlésnek.

Az első nap lefolyása a következő volt:

Bordé Ferencz főjegyző elnökölt.

Jelen voltak:

Dr Bozóky Alajos, Bozóky Béla, dr Döry Ferencz, Frölich János, Hlatky Endre, dr Hoványi Géza, dr Hoványi Gyula, dr Károly Irén, dr Konrad Márk, dr Molnár Imre, Nozák Rezső, Papp Miklós, dr Pácz Sándor, Sipos Orbán, Stark Gyula,

— Száz.

— Százhuszonöt!

— Százötven egyszer . . . kétszer . . . harmadszor . . .

Jordal széket huzott maga alá és átadta az összeget a croupiernek. A játék elkezdődött. Jordal kétszer-háromszor nyert már ugyanazon a mezőn, úgy látszott, hogy a szerencse a szolgálatába szegődött, a többi játékos is bizui kezdett az ő szerencséjében és pénzüket a Jordal kártyájára tették.

Egyetlen ember maradt csak csökönyösen egy szerencsétlen mező mellett, amelyen szakadatlanul vesztett. A tétjeit folyton megkészezte s egyiket a másik után söpörték be előle. Az emberek csudálkozva meredtek erre az örült játékosra, aki nyugodtan, mozdulatlanul és nagyon közömbös arcczal állott az asztalnál. A háta mögött félhangos megjegyzések röpködtek:

— Vagy bolond, vagy — milliárdos.

Az aranyok csengését tulhangozta a croupier rekedt szava:

— Huszonötezer frank a bank. Faites vos jeux!

Az ismeretlen maga elé tette a pénztárcáját és, most először, megszólalt:

— Tartom a bankot.

Jordal habozott. Megelégedjék az eddigi nyereséggel, vagy kioszsa még egyszer a kártyákat? Nem fog-e vajjon a szerencséje épp most megfordulni?

Mindenki feszült csöndben, kihívó kíváncsiággal nézett rá.

A croupier már türelmetlenkedett:

— Van még valaki?

— Helyes: tartom! — mondotta határozott hangon Jordal és remegő kézzel osztotta ki a kártyákat. Lassan megnézte a magáét:

— Kilencz!

Az ismeretlen egy gyors pillantást vetett a kártyáiba, azután félredobta őket.

Jordal várt néhány másodpercig, aztán az idegen elé nyújtotta a tenyerét. Az nem mozdult. A két játékos izgatottan nézett farkasszemet.

— Huszonötezer frankot kell fizetnie, uram!

— Világosította fel az ismeretlent a croupier.

A különös ember csöndesen mondta:

— Nincs nálam annyi pénz.

— Uram, — szólt keményen Jordal, itt nem szokás becsületszóra játszani. Én nem ismerem önt. Ha én vesztettem volna, bizonyára fizetnem volna. Ön azonban tartotta a bankomat az — üres pénztárcája ellenében.

A jelenlevők fölháborodva méltatlankodtak, mintha mindannyian megkárosodtak volna.

— Gyalázat!

— Rablás!

— Az ember sohasem lehet eléggé elővigyázó!

Az ismeretlen feléjük fordult:

— Biztosítom önöket uraim, hogy a vesztetnek mindent adnak 24 órai halasztást a fizetésre. De én nem fogok olyan sokáig várni magamra.

Azután Jordalhoz fordult:

— A mi önnek jár uram, ime megfizetem az adósságot. Huszonötezer frankkal tartozom önnek: ugyanannyit ér a fejem. A nevem Fachini . . . Fizetek!

És mielőtt a meglepett emberek megakadályozhatták volna, hirtelen elővette a revolverét és a halántékába lőtt.

Szokoly Tamás, dr Várady Zsigmond, dr Adorján Emil, dr Altmann Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, Bertsey György, Czeglédy Sándor, Czeglédy Jeremiás, Cser János, Fényes Manó, Déry János, dr Halász Lajos, dr Kecskeméti Lipót, Mihelffy Adolf, Milibák József, dr Radó Ignác, Schwartz Izidor, Széles Lajos, dr Vučkics Gyula, Veisz Károly, Feldmann Izidor, dr Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Heller Ede, Lövenschein Zsigmond, Reismann Mór, Schwartz Antal, dr Tóth Fe encz, dr Veisz Márton, Aufrecht Mór, ifj. Berger Sámuel, Bartsch Sándor, Farkas Izidor, Fleischaker Gyula, Guttmann József, dr Gyémánt Jenő, Harmathy Károly, Ince Lajos, dr Kazay Kálmán, ifj. Kohn Sámuel, Kiss Elek, dr Kurländer Ede, Lendler Ferencz, Levitter Miksa, Miskolcsey Barnabás, Molnár Lajos, dr Moskovits József, dr Moskovits Miklós, ifj. Moskovits Mór, Moskovits Farkas, Munk Jakab, Müller Salamon, Niry György, Oláh Ferencz, Papp György, Plesz Áron, Rádl Ödön, id. Rimanóczy Kálmán, ifj. Rimanóczy Kálmán, Sebestyén Lajos, dr Sonnenfeld Zsigmond, dr Schweiger Ede, Ternyei Antal, Veiszlovits Adolf, dr Istvánffy István, Juricskay Barna, dr Cseresznyés Béla, Gerő Armin, Komlóssy József, Lukács Ödön, Dus László, Tóth Má ton, Sztarill János, dr Baróthy Ákos, Kőszeghy József, Ragány János, Markovits Sámuel, Papolezy Ferencz, Jablonszky Emil, Lakos Lajos.

A közgyűlés megnyitása után dr *Istvánffy István* I. aljegyző felolvasta a polgármester-helyettes jelentését a közigazgatás november havi állapotáról, amelynek érdekesebb adatait már közöltük. Kegyeletes szavakban emlékezik meg a jelentés *Steiner* M. Albert törvényhatósági tag elhunytáról.

A jelentést tudomásul vették.

A főispán bucsuja.

Sorra került a belügyminiszter leirata, a melyben értesíti a törvényhatóságot, hogy dr *Beöthy* László főispán ezen állásától felmentetett.

Kapcsolatosan felolvasták dr *Beöthy* László levelét, amelyben bucsut vesz a törvényhatóságtól. A levelet tegnapi számunkban egész terjedelmében közöltük.

Dr *Hoványi* Géza szólalt fel a levél felolvasása után. A megilletődés és meghatottság érzelmeinek hatása mellett emel szót. Megilletődés fogja el, mert nem tud rendelkezni azon szavakkal, amikkel kifejezhetné azt az érzést, ami szívében van, s hiszi, hogy az az egész törvényhatóság lelkét is eltölti. — Meghatottsággal szól, mert tudja, hogy a törvényhatóság életének a főispán változással egy korszaka záródik. Visszapillant a 12 évre. Remény töltötte el akkor a törvényhatósági bizottsági tagok szívében, mikor egy oly ifju jött a főispáni székbe, kinek elődjei mindég a közügyekért küzdöttek, remélték, hogy az új főispán aegise alatt a szabadság, hazaszeretet lesz a közügyek intézésének iránytűje.

Nyugodt lelkiismerettel mondhatja, hogy e reményeségek a távozó főispán alatt megvalósultak. Az ő működése alatt jött létre a nagy alkotások egész sorozata, amelyek által a város fejlődése mindjobban kibontakozik. Ezután felsorolja, hogy a 12 év alatt jött létre a vízvezeték, az új székház, a villamos világítás és a villamos vasút.

Bővebb részleteiben nem bocsájtkozik, mert mindannyian tudják, érzik, mik azok, amik a főispán működése alatt létesültek. Akkor azt érezzük, látjuk, azt sem tagadhatjuk, hogy az ő működése alatt a legélesebb harcok között egyszer sem tapasztaltuk, hogy nem teljes pártatlansággal járt volna el. Ezért inditva érezi magát, hogy megadja azt az elismerést, amelynek éppen olyan pártatlanok kell lenni, mint az ő működésének. Ez az elismerés a legszebb jutalom a polgárok részéről.

Inditványozza, hogy a törvényhatóság a

főispán érdemeit jegyzőkönyvében örökíti meg s határozza el, hogy dr *Beöthy* László arczképét a városi székház tanácsterme részére megfesteti.

Az inditványt zajos éljenzéssel egyhangulag elfogadták s annak fogantatásával a tanácsot megbízták,

Az igazoló választmány megalakítása.

A tanács előterjesztette, hogy az igazoló választmány megbízatása az év végével lejár, s azért ezen bizottságba öt tagot válasszon a közgyűlés. Bordé Ferencz elnök mindjárt ajánlotta is Mezey Mihályt, dr Berkovits Ferenczet, Hlatky Endrét, dr Molnár Imrét és Mihelffy Adolfot.

Dr *Adorján* Emil a parlamenti illemből kifolyóan tartaná, hogy a fontos bizottságba minden pártból vegyenek be tagokat. A város 65 bizottságában alig van más, mint szabadelpárti, holott az ellenzék kétötödét teszi a választott bizottsági tagoknak. Annál inkább kellene az ellenzékéből is bevenni tagokat az igazoló választmányba, mert annak a főispán az elnöke s ő nevez ki három tagot. Az ajánlott tagok személye ellen nincs kifogása, de a szabadelpárttól illoyalisan tartja az eddig követett eljárást s az ellen óvat emel.

Dr *Halász* Lajos teljesen osztja *Adorján* felszólalását, annál is inkább, mert nincs főispán. Inditványozza, hogy amíg a helyettes főispán a megbízást megkapja, függesszék fel az igazoló választmány megalakítását.

Dr *Hoványi* Géza azért szólal fel, mert a szabadelpárt provokálva lett. A loyaltást az ellenpárttól soha sem tapasztalta. A döntés elhalasztása iránt nincs kifogása. Ha szívére teszi a kezét s nem tudja, ki most az ellenzék, annál inkább nem tudja, kik lesznek a választmányba még kinevezve. Mert a mostani helyzetben nem talál elválasztó vonalat. Ezután jön majd az idő, amikor nem azt kell nézni, mi választott el bennünket a multban, de keresni kell a kapcsolatot, hogy miként védjék meg a törvényhatóság autonómiáját. Most a párt nevében nem szólhat a kérdéshez. Az ellenzéknek kellett volna a megegyezést keresni a szóban levő kérdésben is.

Dr *Döri* Ferencz erősebb hangon válaszolt a *Hoványi* szavaira. Azért nem biznak a szabadelpártban, mert nem tudják, minő álláspontot fognak elfoglalni. 30 évig azt látták, hogy a szabadelpárt minden kormányt támogatott. Csodálkozik, hogy az *Adorján* által felvetett kérdés igazságát a tuloldal minden tagja be nem látja. Hogy a régi tagok szorgalmasak voltak, elhiszi, de előtte Mihelffy Adolf kijelentette, hogy szívesen átengedi helyét az ellenzéknek az igazoló választmányban.

Mihelffy Adolf nem fogadja el megválasztását, hanem inditványozza, hogy helyette dr *Döri* Ferenczet válaszába az igazoló választmányba.

Ezután egyhangulag választották be a bizottságba Mezey Mihályt, dr Berkovits Ferenczet, Hlatky Endrét, dr Molnár Imrét és dr *Döri* Ferenczet.

A közigazgatási bizottság kiegészítése.

Ezután a közigazgatási bizottságban megüresedett öt hely betöltésére került a sor. A tanács itt is mind az öt szabadelvü régi tagot ajánlotta, az ellenzék pedig *Szokoly* Tamást akarta bejuttatni a bizottságba.

A törvény által elrendelt titkos választásnál a régiiek választottak be s *Szokoly* Tamás csak 37 szavazatot kapott.

Beválasztottak: Frankó Endre (66 szavazattal), Hlatky Endre (67), Mezey Mihály (66), Miskolcsey Barna (67) és dr Konrád Márk (57 szavazattal).

A költségvetés.

Dr *Várady* Zsigmond inditványozta, hogy tekintettel arra, miszerint a következő tárgyak a költségvetésre vonatkoznak, előbb vegyék elő az tárgyalásra, hogy lássák, minő terheket szavazhatnak meg.

Az inditványt elfogadták s a tanács elő-

terjesztette terjedelmes jelentését, amelyben 2 százalék közköltő emelését javasolja.

Dr *Adorján* Emil szólott általánosságban a költségvetéshez, amelynek szolid és reális voltát kétségbevonja. A városnál a póthitel a rendszer. A bevételeket a költségvetésben rózsás színben tárják fel, a kiadásokat pedig lezorítják. Ezt igazolják a zárszámadások. Nem tudjuk most sem, mi togja terhelni a polgárokat. A költségvetésen kívül minden évben százezreket kell megszavazni. Városi programot várna, hogy ne ötletszerűen intézzék a város ügyeit. Most lát valamit; ez haladás. Ilyen a takarékpénztári tőkék megadóztatásának eszméje, de helyteleníti, hogy a városi adók után is késedelmi kamatot akarnak szedni. Felvet egész sereg programponot, a város jövedelmeinek fokozására. Ilyenekül felsorolja a lak-tanyák jövedelmezőbbé tételét; a közvetett adók kiküszöbölését s helyette a fényüzési adó behozatalát; kevésbé jövedelmezőbb régi házak terheinek könnyítése mellett az új házak nagyobb megterhelését; a hagyatékok után városi illetékek behozatalát; a gyógytári jog szerzését, a kéményseprőkerületek jövedelmezővételét a város javára; a biztosítóintézetek hozzájárulását a tűzoltóság fenntartásához; városi kötelező tűzbiztosító intézet felállítását; a szegényügy rendezését jótékonyági adó behozatalával; intézkedést a piaci drágaság ellen; iparos tanoncz-internátus létesítését, bejelentő és munkaközvetítő intézetet; Ujvároson, a Rhédey-kertnél vasuti állomást a városrész forgalmának emelésére; a harmadik vashíd létesítését; közbenjárását, hogy a viziutak létesítésénél a kormány a Körözs hajózhatóvát tételét is programjába vegye. Mindezek felett gondolkozni kellene s magának a városnak, vagy a törvényhozás közbejöttével kellene ezek megvalósítására törekedni. Ezek által jelezni akarta, hogy megfelelő városi politikát kellene követni, ezek vagy más hasonló alkotások keresztülvitelével, szóval programot kíván. A költségvetést általánosságban elfogadja, de a közköltő emelést nem.

Dr *Várady* Zsigmond a kérdés nagyfontosságára hivatkozva, inditványozza, hogy szaksikák félbe a költségvetés tárgyalását s ma délután folytassák.

Dr *Hoványi* Géza legalább az általános tárgyalás befejezését kéri, a többség azonban elfogadta dr *Várady* inditványát.

Az interpellációk.

Szokoly Tamás rámutat azon anomáliára, hogy a falusi szekereket nem engedik a Fő-utcán közlekedni, hanem a Bémer-térről is visszaküldik a Nagyhidra, még ha a Szent László-térre akar is menni. Botrányos eseteket mond el ennek illusztrálására.

Gerő Armin kijelenti, hogy a felhozott esetekben a rendőrök saját téves felfogásukból jártak el. Van némi megszorító rendelkezés, de a polgárok érdekeit figyelembe veszik.

Szokoly Tamás a Fő-utcán a közlekedést teljesen szabadrá kívánja tenni. A főkapitány választ tudomásul vette.

Balogh Döme kifogásolja, hogy a piaczon a hentesek és mészárosok az aprómarha mellé vannak rendelve. Így nemcsak a por, hanem a toll is belepi a kimérésre kerülő húst. Kéri, hogy a henteseket és mészárosokat a mostani helyről alkalmasabb helyre tegyék.

Gerő Armin méltányolja a panaszt s tanulmányozni fogja a szakiparosok közbejöttével a kérdést. Ha nagyobb nehézség nem áll útjában, az áthelyezést keresztülvizsi.

Ezzel a gyűlést fél 7 órakor bezárta az elnök. Ma, pénteken délután folytatják.

NAPROL-NAPRA.

Int az idő.

Mindenfelé baj van, ahol a *korruptio* a maga sokféle formájában valahogy fölúti a fejét. Ha szabadelvűség, ha szabadkőműveség, ha panama, ha nepotizmus, ha tisztességtelen

verseny, ha bujtogatás, ha szociáldemokrácia. Akárhogy hívjuk, bármilyen néven nevezzük is, egyre megyünk vele. Romlásba, pusztulásba, üledésbe dönti azt a társadalmat, amelyet kikezdett. Azért kell résen lenni addig, amíg egy-egy társadalomban az egészséges keresztény szellem dominálni képes, hogy uralkodjék is, vezessen is, irányítson is, ahol kell, megfelelő ellenállást fejtsen ki, minden rossznak, züllésnek elejét vegye.

Mihelyt kényelmeskedik a keresztény társadalom, a korrupció fürge kalmárszellemeivel szemben fokozottan kezd veszíteni lábait alól a talajt. Nem hiába beszélünk mi. Ide irányulnak a mi cikkeink, abban a talán mégsem egészséges hiu reményben, hogy — *hátha mégis sikerül* a határozott keresztény gondolkodást valamennyire fölbresztteni.

Ezuttal az egyházmegye falvainak keresztény intelligenciájához, főként pedig a *katholikus papsághoz és tanítósághoz* intézzük szavunkat. A falusi *előjáróválasztások* kapcsán.

Biharvármegyéből innen is, onnan is hire jő, hogy az újjászervezett szociálisták jelöltjei terrorizálnak és győznek a községi magisztrátust választó urnánál. Ezek a következmények egészen természetesen. Előreláthatók voltak az előzmények után. A bihari választókerületben — amelynek területén a szóban forgó községek a maguk megfelelő közigazgatási beosztásával elhelyezkednek — már a közelmúltban lefolyt képviselőválasztásoknál félremagyarázhatatlan jelei mutatkoztak a bajnak. Akkor rá is mutatunk a fenyegető helyzetre. A szomorú újabb fordulat most igazat adott nekünk.

Sokkal sajnálatosabb ennél az a csöppöt sem biztató körülmény, hogy nemcsak a bihari választókerület és nemcsak Biharvármegye területén ilyen sötét a helyzet, hanem sok más helyen is nagy a hajlandóság a bomlás felé. *Tanuljunk* a mostani példákából. Ne úgy vegyük őket, hogy ilyesmi erre nem újság. Rosszabb dolgok is történtek már. Hanem igenis *szántsuk föl a keresztény faluk társadalmát*, nehogy fejünkre gyujtsa a házat falvainkban is a nemzetközi, vagy újjászervezett, vagy másminen mindenféle formájában egy huron pendülő szociáldemokrácia.

Int az idő. Ne sokat gondolkodjunk. De annál többet s annál okosabban, ügyesebben *cselekedjünk*. (h.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Decz. 16. Gyermekeledés a Szigligeti színházban a Kossuth-szobor alap javára.

Deczember 17 és 19. Előadás a Katholikus Legényegyletben.

Deczember 17. Városválasztás.

Decz. 20. Megyei közgyűlés.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket *hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A főispán bucsuja a megyétől.** Tegnap délelőtt bucsuzott el dr. *Beöthy* László volt főispán tisztviselőtől az öreg megyeházán. Minden tisztviselőt külön-külön keresett fel saját helyiségében és így bucsuzott el tőlük, megköszönve az iránta mindig tanúsított hű-

ségüket, buzdította őket kitartásra s utódja iránti hűségére. Az öreg megyén összesugtak a távozás után s kíváncsian várják, hogy ki lesz az utód, vagy legalább addig is mikor kap az alispán megbízatást a főispáni teendők teljesítésére.

* **Kitüntetett egyetemi tanárok.** A király Fejérváry előterjesztésére dr. *Mariska* Vilmos és dr. *Thauhoff* Lajos budapesti tudomány-egyetemi nyilvános rendes tanároknak tanári és tudományos működésük elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta díjmentesen.

* **Szeged átírata.** A nemzeti ellenállás dolgában tegnap érkezett meg Nagyvárad város törvényhatóságához Szeged városának a napokban tartott közgyűlési hazafias határozata. Szeged törvényhatósága átírata szerint hozzájárult Somogy megye ismert ellenálló határozatához, továbbá már eleve tiltakozik az új főispán kinevezését illetőleg, tisztviselőit a főispán kinevezése esetén az installáló közgyűlés összehívásától, főtisztviselőit és a beiktatásban való részvételtől illetve közreműködéstől eltiltja, a főispáni hivatalos pecsét megőrzését a polgármesterre bizza. Egyben nemrég a hazafias sajtó szabadsága elleni merényletet elítéli és elismerését fejezi ki a küzdelemben résztvevő sajtónak.

* **Kinevezés.** A király *Máro* István nagyszalontai járásbírói albirót a margitai járásbíróshoz járásbíróvá nevezte ki.

* **Villamos világítás Orosházán.** Orosházán szerdán este elektromos izzó és ivlámpák gyultak ki. A község a köz-és magánvilágítás céljaira szükséges elektromos áramot nem a saját telepén termeli, hanem a 35 kilométer hosszú távvezetéken a hőmezővásárhelyi elektromos telepről veszi azt. A község a Ganz-gyárral csak a városi hálózatot építtette saját költségén s a Hőmezővásárhelyről vett elektromos áramot maga értékesíti az orosházai fogyasztóknál. Megemlítésre méltó, hogy Orosháza az első magyar község, mely a szomszéd városból veszi a villamos áramot. A város ügyeinek intézői nem tehetnének lépést Nagyváradon is, hogy a közelfekvő községek a nagyváradon villanytelepről vezetendő árammal szintén létesítenének villamos világítást. Így pl. Szőlős, Ősi. Különben, mint tudjuk, a káptalan hajlandó is volna az Ősi gazdaságba a villanyt bevezettetni Nagyváradról.

* **Temesvár megkeresése.** Temesvárott a város közönsége most tanulmányt folytat arra nézve, mi módon lehetne a szegény nép lakásvizonyain javítani és lehetővé tenni jobb módú munkásoknak családi házak építésére irányuló törekvéseik sikerét. Ez iránt megkeresést intézett tegnap Temesvár polgármestere Nagyvárad város polgármesteréhez és több irányban tudakozódik városunk esetleg ily irányu működéséről és Nagyváradon esetleg már létesített munkástelepről részletes tájékoztatást kér. A kérésnek nem tehet eleget városunk polgármestere, mert nálunk, hol már nyílt alkalom a munkástelep létesítésének eszméjével foglalkozni — fináncziális szempontból nem igen lesz munkástelep, amint tegnap meg is írtuk.

* **A Szent László-téri vashid burkolata.** *Köszeghy* József főmérnök jelentette tegnap a tanácsnak, hogy a Szent László-téri vashid burkolata végleg elromlott és mivel már a sineket rakják, a burkolatról gondoskodni kell sürgősen. Tudtára adja a polgármesternek, hogy intézkedni óhajt az iránt, hogy az egész hid burkolata aszfalt coulé vagy

amerikai aszfalt burkolattal cseréltesék ki. A munkák végrehajtására kéri a meghatalmazást, mert a fakoczká burkolatnak csak javításával csupán a tavaszig lehetne elodázni a burkolat teljes rendbehozását. Forgalmi akadályt pedig a hidon többször nem szabad csinálni. A munkálatok költségeit már régebben kérte a főutczai költségek terhére, hol van fedezet.

* **Teleky- és Kossuth utczák összekötő járdája.** *Köszeghy* József főmérnök tegnap jelentette a tanácsnak, hogy a Szent László-téren a Teleky- és Kossuth-utczák közt a Nagyvárad Takarékpénztár fetőli oldalon 25 méter szélességben a gyalogközlekedés lebonyolítására szükséges gránitkő gyalogjáró elkészítésére az idő nem alkalmas. Jövő tavasszal fogják ezt a járdát is a többi kövezési munkával együtt elkészíteni.

* **Áthelyezések.** A király mint a budapesti hivatalos közlöny legújabb száma jelenti, dr. *Petróczy* Zoltán halmi és *Stachó* Szevér margitai kir. járásbíróknak törvényszéki bírói minőségben a nagyvárad kir. törvényszékhez saját kérelmükre áthelyezését megengedte.

* **Halálozás.** A latin szert. káptalani tisztikart veszteség érte. Egyik kiváló munkásága tagja, *Zivuska* József, alig néhány napi szenvedés után elhunyt. Hülésből keletkezett betegsége megdöbbentő gyorsan vitte sirba a hatalmas, erős embert. Ugyszólván munkaközben érte a halál, mert halála előtt még két nappal is dolgozott, végezte kötelességét, mint mindig, ritka kitartó szorgalommal. Az elhunytban *Zivuska* Jenő, a pályakoszos drámairó fivérért gyászolja. Haláláról családja a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, atya, vő, testvér és rokon *Zivuska* József lat. szert. káptalani gazdatiszt folyó hó 14-én élete 37-ik, boldog házassága 2-ik évében rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai f. hó 16-án d. e. 11 órakor fog Sal Ferenc-utca 4-ik szám alatt levő lakásnál a római katolikus egyház szertartása szerint beszenteltetni s a várad-olaszi-i sirkertben öröknyugalomra helyezettetni. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 18-án d. e. 10 órakor fog a várad-olaszi-i plébánia templomban az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztesség-tételre az elhunyt rokonai, kartársai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1905. december hó 14-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! Özv. *Zivuska* Józsefné szül. *Belenta* Etelka neje, *Zivuska* Jmre fia, *Zivuska* Jolán férj, *Csanády* Béláné, *Zivuska* Jenő testvérei, *Csanády* Béla sógora, *Belenta* János apósa, *Belenta* Jánosné szül. *Boholy* Lotti anyósa.

* **Szociáldemokrata előjáróság.** *Biharon*, mint tudósítónk jelenti, tegnapelőtt tartották meg a községi előjáróválasztást. A választási aktus délután fél három óraker kezdődött s esti 7 óraker ért véget. A küzdelem igen heves volt, általános érdeklődés mellett folyt le s meglepő eredménnyel végződött. *Marjay* Albert 48-as párti és *Bodnár* István újjászervezett szociálista bírójelöltek közül *Bodnár* 128 szavazatot esett, míg *Marjay* csak 119 szavazatot kapott. Így tehát 9 szavazattöbbséggel *Bodnár* István szociálista lett a község bírája. *Marjay*val együtt listája is elbukott s így most az egész ujonnan választott községi előjáróság egytől-egyig szociáldemokrata tagokból áll. Rendzavarás nem fordult elő. Tehát szebben ment végbe a választás, mint a szomszédos *Szalárdon*, ahol a bihari választást megelőzőleg egy nappal ugyan-

csak szociálista birót választottak, de törvénytelenül. *Kelemen* József jelenlevő főszolgabíró az egész eljárást érvénytelenítette s új választást tűzött ki. A fölbujtott nép botrányokra ragadtatta magát.

* **A fő-utcai aszfalt.** A főmérnök tegnap jelentette, hogy a fő-utcai aszfaltburkolat kiváltása most már az utca egész szélességében fogantatva vétett. Mivel jó munka csupán a Bémer-téren, a színház előtt és a bérkocsi állomás körül, a Savoly-féle üzlet és a Royal előtt van, tehát nyilvánvaló, hogy a Fő-utczán az egész aszfalt burkolatot ki kell váltani. A főmérnök szándékozik decemberben a Fő-utczának kifelé menet jobb oldalán levő széles kocsiutat a vasutig rendbehozatni a közlekedés akadálytalan fenntartása érdekében aztán ha száraz tél lesz, még a télen, ha nem lesz, ugyancsak a tavasszal a többi helyeken. Megjegyzi a főmérnök, hogy a mostani munkálatot a leggondosabban végzik. Tavaszra az összes hibák el lesznek távolítva és kitejezést ad annak, hogy alkalma lesz a tanácsnak meggyőződni arról, hogy a burkolati rendszer a legkiválóbb és legtartósabb és forgalomra legalkalmasabb felületet nyújtja, természetesen ha gondosan megadják annak a jó munkát.

* **Névmagyarosítás.** *Tenty* Miklós béli illetőségű nagyvárad lakos vezetéknévét *Tivadár*-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel.

* **A karácsony és újév előtti vasárnapi munkaszünet.** A kereskedelmi miniszter leiratban tudatta tegnap Nagyvárad városával, hogy a közönség kényelme és az összetorló kereskedelmi forgalom könnyebb lebonyolíthatása céljából a vasárnapi munkaszünetet karácsony és újév előtti vasárnapokra, 24. és 31-ére felfüggesztette, olyképen, hogy az ipari és kereskedelmi árusítás, illetve adásvétel végezhető legyen. A borbély és fodrászműhelyek egész nap nyitva tarthatók.

* **A vízvezeték veszélyeztetése.** A Nagyváradon tervbe vett Auróra vegyészeti gyár kiszemelt telepén tegnap délután tartották meg a helyszíni szemlét és engedélyezési tárgyalást. A város képviselőjében résztvettek: *Komlóssy* József gazdasági tanácsos, *Dus* László főügyész, *Köszeghy* József főmérnök és dr. *Baróthy* Ákos főorvos. A rendőrségtől *Giraud* Arpad alkapitány, továbbá *Pozsonyi* László kir. ipartelügyelő, *Heller* Ede, *Löwenstein* Zsigmond. A bizottság a gyár felállítását engedélyezhetőnek tartja azzal a szigorú kikötéssel, hogy a gyár semminemű szennyvizét a Körösbe vezetni nem szabad. Mint értesülünk, a hatóság ezen engedélyt meg fogják felebezni, mert a kérdés nem olyan egyszerű, mint a dologgal nem ösmerősök képzelik s nagyon csodálkozunk, hogy a város képviselői beleegyeztek a tervbevet gyár ezen helyen leendő létesítésébe s engedélyezték azt, mikor a telepen olyan gyűjtő medenczét építenek, amelyből a veszélyes anyagok könnyen a Körösbe vízébe jutnak, éppen a vizmű szomszédságában. Ki fogja ellenőrizni, hogy a tiszta vízzel nem eresztenek-e veszélyes anyagokat a Körösbe. Még élénk emlékünkből van az a harcz, amit a város a Bihar-Szilágyi olajgyárral folytatott, pedig az mértőföldre van Nagyváradtól. Már egy helyen, a Gilányi soron a kulturmérnöki hivatal ellenzése folytán nem építhették ezt a gyárat, mert az abból kikerülő szennyvíz veszélyes a közegészségre. Most pedig a tanács megadta az építkezési engedélyt, s ráadásul a telep engedélyt, még veszélyesebb helyen, a vizműtől alig 3-4 száz méternyire. A vizmű a legföltettebb műve Nagyváradnak, amelyet nem szabad semmiféle magánérdekért kockáztatni, még iparpártolási szempontból sem.

— Igen helyesen teszik a polgárok, hogy megfelelőbbek a telepengedélyt; ha a hatóság könnyelműen jár el a város legdrágább művelével, igyekezzenek ők megvédeni az egész város lakosságát a veszedelemtől. Vagy itt már minden szabad?

* **Reformok a hadseregben.** A nagyvárad 37. gyalogezred parancsnokságához a hadügyminiszter érdekes rendelete érkezett. amely a legénység kiképzésének új rendszerét állapítja meg s bizonyos tekintetben a hadsereg nyelvkérdését is érinti. Az újítás abból áll, hogy a legénységet századonként nem négy, hanem két szakaszba osztják be s azt nem közösen képezik ki, hanem mindenik szakasz egy hadnagy, illetve főhadnagy s egy tovább szolgáló altiszt parancsnoksága alatt marad s a kiképzésért nem a század parancsnoka, hanem az alantás tiszt felelős. Ott, ahol a legénység különböző nyelvű, a két szakaszra való beosztás a nyelv, illetve a nemzetiség szerint történik. A hadügyminiszter több hadtestet jelölt ki, közöttük a 7-ik hadtestet is, melyhez a nagyvárad helyőrség is tartozik, hogy azok területén minden ezrednél egy-egy zászlóalj kezdje meg a két szakaszra való beosztást. Ezzel együtt a hadügyminiszter még egy újítást rendel el. Eddig ugyanis a legénység egy részét az őrszolgálat és a munka elvonta a szolgálattól, amelyekre minden század, illetve zászlóalj egyforma arányban rendelt ki embereket. A miniszter elrendelte, hogy az őrszolgálatra és a munkára a jövőben minden zászlóalj a teljes békelétszámmal folytathatja a gyakorlatot. Ez az utóbbi újítás előkészítése az új véderőtörvényben tervezett reformnak, amikor a kevésbé alkalmasokat, sőt a testi fogyatkozásban szenvedőket is be fogják sorozni s belőlük a hadseregben munkás-osztályokat fognak szervezni, amelyben mindenkit a polgári mestersége szerint való foglalkozásra használnak.

* **A fő-utcai fák.** A tanács fölhívására a főmérnök a Fő-utczán ujonnan ültetendő fák beszerzése ügyében érintkezésbe lépett a Rhédey-kerti felügyelőséggel és megállapodtak, hogy a Fő-utczának *Sal* Ferencz és *Lukács* György-utczák közötti szakaszán legalkalmasabb a gömbjuhar fák ültetése. Az ültetési munkálatok a már beszerzett favédő vasrácsokon kívül 420 koronába kerülnek.

* **A kóbor cigányok megfékezése.** Kolozs megye igen erélyes intézkedéseket hozott a kóbor cigányok garázdálkodásának megfékezésére. Az erélyes intézkedéseket közlés céljából Biharmegye alispánjának is megküldték. Az intézkedések szerint már az a gazda is szigorúan büntetendő, ki megengedi, hogy a cigányok birtokán letelepedjenek. A község határára letelepült cigányok pedig karhatalommal is eltávolítandók. A szigorú intézkedések valószínűleg nálunk is viszhangra találnak.

* **Apró hírek.** *Leforrázta a testvérét.* A tenkei járásbírósa tegnap jelentést tett az ügyészségnek, hogy Vasand községében *Mátyás* Anna két éves gyermek a tüzhelyről egy fazék forró vizet rántott le. A forró víz a leánynak ott lévő négy éves testvéreére ömlött és azt összeforrázta, úgy hogy az összeforrázott gyermek súlyos sebeibe belehalt. — *Az alkohol áldozata.* Saáp községében az állandóan részegsége miatt híres *M. Topa* Lajos tegnap felmászott egy tüzesvérű lovára. A ló talán az alkohol bűzétől megijedt és *Topát* oly szerencsétlenül találta ledobni, hogy az belső vérzésbe meghalt.

* **Rheuma, köszvény, csont és izomszaggatás** ellen legbiztosabb hatása van a *Citosan*-nak, kapható a „Kigyó” gyógyszerárban, Nagyvárad, Bémer-tér és a Vadász-féle Drogueriában. Ára 90 fillér.

* **A közönség érdekét** mozditotta elő **TESZLER SIMON** helybeli posztónagykereskedő, hogy engedve t. vevői általános óhajának, posztónagykereskedését szabászati

teremmel bővítette ki. Kiváló képzettségű és a fővárosban, valamint külföldön bő tapasztalato- kat szerzett szabászt szerződtetett, ki a legdivatosab faconok készítésével a legkényesebb izlést is kielégli, s így bárki egyharmadrésznivel olcsóbban, mint bárhol másutt szerezheti be a legfinomabb angol és scott kelmébből ruhaszükségletét. Egy egyszerű levelezőlapon közölt kívánságra dus collectióját bármikor rendelkezésre bocsátja s azt választás megejtése végett bárhova elküldi.

* **Játék és ajándéktárgyak karácsony és újévre** legolcsóbban beszerezhetők **Kardos Lipót** szerencsebazárjában Szt. László-tér. Hol dusan felszerelt nagy raktár áll a t. vevőközönség b. rendelkezésére. 749.

* **Orfeum a Lloyd kávéházban.** Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy kávéházamban f. hó 16-án, szombaton este egy elsőrendű *Varieté Társulat* kezd meg előadásait családi műsorral. Szives pártfogást kér mély tisztelettel *Kurtág* Dezső kávé.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Smólen Tóni B.
Szombat: Smólen Tóni C.
Vasárnap: Smólen Tóni. (Bérletszünet.)

Smólen Tóni.

A lakajok nem tartoznak a szellemi arisztokrácia elitjéhez; hanem azért, ha valaki szindarabot ír róluk, nem okvetlenül szükséges a szindarabnak is ostobságnak lennie.

Smólen Tóni pedig egyike azoknak a bohózatoknak, amelyekben bohózatot keres az ember és hülyességet talál. Még pedig sokat. Bámulatos, micsoda barbár viccekkel és száználmasan együgyű mesével traktálja a darab kíváncsi közönségét; ennél csak a bámulatosabb, hogy Smólen Tónit állítólag 155-ször adták Budapesten. Még pedig a Vigszínházban, nem pedig a gyengeelméjűek továbbképző tanfolyamán.

Van e külső sikernek egy magyarázata: benne van a bohózatban a Kossuth-nóta s néhány lelkes, hazafias jelszó, amire természetes, hogy felgyullad a kurucz magyar vér. Az ellen azonban tiltakozni kell a jó izlés nevében, hogy hazafias motívumokkal segítsenek sikerhez silány tákolmányokat.

A Kossuth-nóta, a magyar nemzet, a magyar hadsereg nem czégtáblának való ponyva bohózatok számára.

Ezek után csak őszinte részvét járhat ki a szintársulat tagjainak, amiért a darab értékét felülhaladó igyekezettel játszottak. A czimszerpben *Palásthy* nyújtott kaczagtatón komikus, de azért igaz érzéssel teli alakítást. A hogy pl. »cercle«-t tartott s a vetések állásáról kérdezősködött magas orrhordozással, az pazarul sikerült, ha kevesen is élvezték. Hasonlóan sok derűtséget keltett *Tihanyi* a tánczmester billegő lépéseivel, *Hajnal* pedig a komikus hanghordozásával. *Anday* Terka tüzes, rendkívül könnyed tánczáért kapott sok tapsot, *Bombay* élethűen görbitett khómóriczi orráért.

A kis *Vank* Pista korát felülhaladó otthonossággal mozgott a deszkákon s szintén zajosan tapsolták. *Bárdos* Irma csinos volt, mint mindig, de a táncz nem bizonyult kényerének.

Legigazibb műelvezetet a vasfüggöny keltett, mely szerencsére elég hamar végét szakította a silányságok csodás gyűjteményének, melyet Smólen Tóninak hívnak. —.

Gyermekleőadás a Szigligeti-színházban.

Tegnap számunkban már közreadtuk a Szigligeti-színházban holnap délután tartandó gyermekleőadás műsorát, meglelégedéssel fogadták. Előadásra szóló jegyek ma délelőit 10—12. és délután 3—5-ig a színházi pénztárnál lesznek elárusítva és pedig az Emke kávéház felől pénztárnál. A Katóka tündérországban című tündérrege szereplői:

Tündér királynő Faludi Irma, Katóka Ruppert Mária, Mikulás Hant Ernő, vasorru bába Gottlieb Emma, a béke tündére Keszytüs Pirike, az öröm tündére Weiman Elsa, öreg anyóka Pozsonyi Matild, manók: Révész László, Bügler Ferencz, Reiner László, Grósz Lajos és Schönfeld Gyula. Tündérek: Révész Magda, Ungár Meta, Schwartz Olga, Urán Erzs, Rácz Bözsike, Urán Sarolta, Weisz Cella, Grübler Margit, Steiner Bözsike, Schwartz Paula. Boszorkányok, majd bábók: Faltay Magda, Bíró Ibolyka, Stern Ella, Major Ella. A darabban előforduló tánczok: 1. Tündérek táncza: Lejti a tündérek kara. 2. Nagy Galopp: Lejti a manók kara. 3. Boszorkány és Bébétáncz: Lejti a boszorkányok és bábók kara. 4. Hódolat a tündérkirálynőnek. (Klasszikus görög táncz): Lejti Rácz Anna k. a. 5. Angol táncz: Lejti Guttmann Blanka k. a. 6. Orosz-kalamajka. Lejtik: Grünsberger Erzsike, Lebovits Paula, Reiner Margit, Grossman Helén, Huszár László és Major Jenő. 7. Tót táncz. Lejtik: Weisz Frida és Révész Jenő. 8. Bretagnei faczipó tánc. Lejtik: Jakab Jolán és Stern Margitka. 9. Spanyol Boleró. Lejti: Guttmann Blanka k. a. 10. Tiroli kettős. Lejtik: Rothbardt Bözsike k. a. és Better Sándor. 11. Mennete a la cour. (XIV. Lajos korából.) Lejtik: Bleyer Stefi k. a. Feigenbaum Irén k. a. Südi Juliska k. a. Schönfeld Aranka k. a. 12. Magyar toborzó. Lejtik: Groszmann Paula k. a. Lebovits János.

Ifjúsági előadás. Tóth Ede Falu rosztát adatta tegnap elő az igazgató az ifjúságnak. Az intézetek kevés számban megjelent tagjai ki nem fogytak az óriási tapsjutalmazásokból, osztogatta az ifjúság, akár kellett, akár nem. A szereplők úgy össze ütötték a darabot, hogy talán Tóth sem ismert volna művére. Ki kell emelnünk azonban kedves hangjáért s ügyes játékáért Bárdos Irmát és komikus alakításaiért Bérczit, Bognár a gyermekét vesztett apa érzéseit nem tudta eléggé visszaadni. Szarvasi a kocsiskabátban eléggé jó csendbiztos volt.

Vasárnap délutáni előadás. Vasárnap délután a Michu lányok című kedves zenéjü operett kerül színre a már ismert bemutató szereposztásban. Az igazgató a kedves operettel minden bizonnal ki fogja érdemelni a délutáni közönség elismerését.

Igazságszolgáltatás.

A Szent László nyomda betörői. Ismertes, hogy a rendőrség a nyomdánk ellen elkövetett brutális merénylet ügyében csak három tettest tudott az ügyészség kezébe adni. Róza Kálmánt, Goldstein Andort és Ripner Vilmost. Az ügyészség mind a hármat előzetes letartóztatásba helyezte. A letartóztatottak, védőjük útján felfolyamodást jelentettek be a vádtanácsnál. A vádtanács azonban, mely most foglalkozott az ügygyel, az előzetes letartóztatást tovább is föntartotta. A védő az ítéletáblához jelentett be felfolyamodást. Az iratok az ítéletáblához ma mennek át.

TÁVIRATOK.

A válság.

Budapest, decz. 14. (Saját tud. táv.) Fejérváry és Lukács kultuszminiszter Bécsbe

utaztak délután 5 óra 15 perczkor. Este oda értek. Utazásuk Samassa József bibornok ünnepével van összelüggésben. A király azonban az ünnepélyes aktus után Fejérváryt a magyar válság ügyében külön kihallgatáson fogadja.

A nemzeti ellenállás küzdelméből *Békes* és *Sopron* mellett még *Szatmár* megye is kivette a maga részét.

A Nagykárolyban megtartott rendkívüli megyei közgyűlésen Nagy László alispánból lett főispán mindenekelőtt a megvont dotáció ügyét kívánta tárgyalni. Az ellenzék azonban az alkotmányvédő bizottság határozatait akarta mindenekelőtt a közgyűlés elé hozni. Ebből parázs vita keletkezett Károlyi István gróf vezetésével. Nagy főispánnak menekülnie kellett a teremből. Az elnöki székbe a főjegyző ült. A közgyűlés a főispán esküjét semmisnek jelentette ki.

Szatmárvármegye mellé sorakozott aztán *Csanád* is. Kimondotta, hogy *Cseresnyést* nem installálja. Az alispánt utasította, hogy gondoskodjék a törvényhatóság vagyónának megvédéséről. Ugyanezkor *Makó* a *beszállásolás* ellen fejtett ki következetes akciót. A városba délután 6 százd gyalogság, 2 százd huszár, 32 tisz, 782 ember érkezett 210 lóval. A lakosság megtagadta az elszállásolást. A katonaság maga gondoskodott karhatalom melett elszállásolásáról, élelmezéséről. A lovak számára a város lovainak takarmány készletét vették igénybe erőszakosan. Csodálatos, hogy a kormányban ilyen helyeken van katonasága.

Rómer rendeletileg utasította a szolgabírákat és polgármestereket, hogy az 1906. évre szóló adóügyi előmunkálatokat kezdjék meg s jauár 10-én küldjenek be jelentést. Rómer tehát akkor még alispánhelyettes akar lenni.

Marosmegye főispánjává hír szerint Issekutz Gyulát nevezik ki.

Az a híresztelés, mintha a katonaságot nem szabadságnak, koholmány.

A bibornoki biretum.

Budapest, decz. 14. (Saját tud. távirata.) Mint Bécsből jelentik *Samassa* József egri bibornok-érsek a császárvárosba érkezett. A Metropole-szállóban szállt meg. A király a bécsi plebánia templomban teszi *Samassa* fejére a bibornoki biretumot. Utánna délután fél 1 órakor külön kihallgatáson fogadja.

Ugron bankja.

Budapest, decz. 14. (Saját tud. távirata.) Mint Marosvásárhelyről jelentik, az ítéletábla előtt ma Ugron adta elő védelmét, kimutatva az ellene emelt vádak tarthatatlanságát. Az ítéletet e hó 20-án hirdették ki.

A román lázadás.

Budapest, decz. 14. (Saját tud. táv.) A tegnap éjjel szárnyrakelt riasztó hírek ugyan tulzottaknak látszanak, hogy azonban mi lappang a gyanus mozgalmak mögött, nem tudni A román nemzetiségi képviselők tiltakoznak az ijesztő hírek korpoltálása ellen. Fölszólítják az igazságügyminisztert, indíttasson az ügyészek útján sajtópört a lapok ellen, amelyek a helyzetet elmérgesítik. Pop-Csicsó István képviselő lelketlen bitangok kezét látja az izgalmban. Rajta lesz, hogy a népet a csábítóktól megóvják.

A M. T. I. jelentése szerint a belügyminiszter a románoklakta megyék közgazgatási hatóságait utasította, hogy a szállongó hírek valósága iránt tájékozódjanak. Ahol a csendőrség nem bizonyul elégségesnek vegyenek igénybe *katonai karhatalmat*.

Részletes utasítással látta el a csendőrkörületi parancsnokságot is. Az igaz-

ságügyminiszter fölszólítást intézett az ügyészségekhez, hogy a nemzetiségi mozgalmakat ellenőrizzék, különösen az izgatásra, lázításra ügyeljenek. A belügyminiszter fölhatalmazta az ekzponált törvényhatóságok területén a rendőrséget, hogy a népgyűlések bejelentését újabb intézkedésig ne vegye tudomásul.

Hunyad és Tordaaranyos megyéből állandóan izgalmas hírek érkeznek. A magyar családok menekülnek.

NYILTTÉR.

Kitünő alkalom!

Kiárusítás!

Kiárusítás

N e h a i

Patta Manó

ékszerész-üzletében lévő áruk

f. évi november hó 16-ától kezdve

hatósági engedély alapján kiárusítottatnak.

Mélyen leszállított szabott áron kerülnek

eladásra

az összes raktáron levő nagymennyiségű

tárgyak, u. m.:

arany és ezüst ékszerek, brilliánsok, férfi és női arany és ezüst órák és lánczok, nickel tárgyak, evőeszközök, függők, gyűrűk, szemüvegek és látszerek, mindennemű modern és szecessziós dísz tárgyak.

A kiárusítás a fő-utczai Orsolya zárdá mellett lévő üzlethelyiségben történik.

Kiárusítás!

Kiárusítás!

Kitünő alkalom!

KÖZGAZDASÁG.

Olcsó benzin. A kereskedelmi miniszter értesítette a II. foku iparhatóságot, hogy a benzinnel dolgozó kisiparosok és kiszázdák érdekében a hazai nagyobb ásványolajfinomító telepekkel — Biharmegyében a bihar-szilágyi olajipar r. t. mezőtelegdi gyárával — megállapodásra jutott, hogy ezek mérsékelt áron bocsássák rendelkezésre a benzint az érdekeltek részére. E megállapodás szerint, mely egyelőre 3 évre szól. A gyárak métermázsánként 16 koronáért adják a benzint, de csak 1905. deczember 1-től 1906. április 1-ig. Ez idő elteltével újból megállapítatik az ár.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Kesergő anya. (Nagyvárad.) Rokonszenvét, állásfoglalásunkat illetőleg, mindenestre honoráljuk. Kérésére szives készséggel jelentjük ki e helyütt, hogy tudni fogjuk kötelességünket a jövőben is a *bümfészkek* ostromlásában. Ami az ön levelében is említett kétes tanyát illeti, biztosíthatjuk, hogy felelős szerkesztőnk nemcsak lapunk hasábjain, de ugyis, mint plebános, ugyis mint városi képviselő legjobb tehetsége szerint azon fog iparkodni, hogy a botrányoknak temérdek kifogás alá eső helyiség bezárásával eleje vételessék. Hogy azonban ennek a közérdekű törekvésnek minél hamarabb eredménye is legyen, evégre nem elég a kesergés, hanem szint kell vallani nyiltan. Nem elég, hógá a környék s az egész utca panaszkodni jár. Meg kell indítani a mozgalmat a nyilvánosság előtt, névaláírásokkal ellátott beadványban. Csak így várhatunk sikert.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Belépési felhívás!

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet“

1906. január 1-én nyitja meg

11-ik évtársulatát.

A szövetkezet kizárólag azon czélnak szolgál, hogy kötelező heti befizetések által, apró tőkék gyűjtésével fejlessze és ápolja a takarékosági szellemet, lehetővé teszi, hogy kisebb összegek is gyümölcsöző tőkévé nőhessenek s így mindazoknak, kik keresetüknek csak kis részét tudják félretenni, szövetkezetünk valóságos gyűjtőpénztára.

A kötelező heti befizetés minden jegyzet üzletész után 20 fillér, mely 3 évig vagyis 156 héten át fizetendő, mely idő lejártá után az összegyűjtött tőke osztalékkal együtt kiadatik.

Tagok felvétele az új törzsbetéti könyvecskék kiadása mai naptól kezdve d. e. 9—12 ig. d. u. 3—5 óráig a szövetkezet hivatalos helyiségében (Kössuth Lajos-utca sz.) eszközöltetik Nagyvárad, 1905. nov. 6.

Az igazgatóság.

A 11-ik évtársulat befizetési napjai:

Szerdán délután . . . 3—5-ig,
Pénteken . . . 3—5-ig.

Felhívás

a Filléres Takaré- és Segélyszövetkezet

1906. január 1-én új évtársulatot nyit.

Egy üzletésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenként kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi.

A szövetkezet czélja az, hogy egy-

résről a tagok részére kisebb összegű hetenként ismétlődő betétek által a *vagyongyűjtést* lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betétek arányában olcsó kamattal mellett kölcsönöket kaphassanak.

A beiratások a *Leszámitoló és Jelzálogbank helyiségében* (Bémer-tér, Lévai-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesítendőek.

A *vidéki beiratkozók* a heti befizetéseket a postafelraképként utján *portómentesen* teljesíthetik.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

1407.

FILLÉRES

TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET.

Vegytisztítónkra

felhívjuk a n. é. közönség

becses figyelmét.

Tisztelettel

a „Gőzmosóda r. t.“

igazgatósága.

Naponta friss uradalmi tea vaj!

Blaha Istvánné.

fűszer-, csemege- és borkereskedése

Nagyvárad, Fő-utca, Stern-palota.

Széchenyi-szállodával szemben.

A téli idény beáltával van szerencsém friss hozatalu **csemege áruimat** ajánlani.

Kassai és prágai sódar, debreceni paprikás és husos szalonna, felvágottak, sajtok, halak, konzervek, pástétomok, californiai assalványok, valamint közvetlen behozatalu *Jamaicai s angol rumok, friss tea kenyerek, orosz és Ceylon teák*. Legfinomabb cukorkák és csokoládé bonbonok. A híres lengyelországi *Baczevszky-féle likőrök*.

Ugyszintén a méltóságos özv. Lukács Györgyné urnától vásárolt ó **boraim eladását is megkezdtem**. S azt a következő árakban árusítom: *Risling, Cabernet, Sovereign* literes palackokban **88 fillér**. Mézes **80 fillér**. Üres üvegeket 8 fillérbe visszaveszek. 50 literen felül fogyasztási adó nélkül.

Valamint mindenféle fűszereket és friss töltésű ásványvizeket, idény szerint **frissen lőtt vadakat a legolcsóbb árak mellett**.

Egy kísérlet mindenkit meggyőz, hogy kevés kiadás mellett, mily finom árut lehet olcsóért vásárolni. Szíves pártfogást kér

mély tisztelettel:

1281.

Blaha Istvánné.

Naponta friss uradalmi tea vaj!

Szőnyegek,

függönyök, ágyterítők, és pokróczok a gácsi gyár bizományi raktárában

SPITZER TESTVÉREK cégnél,

NAGYVÁRAD,

Zöldfa-utca,

gyári, olcsó szabott árakban kaphatók.

Spárga szőnyegek	25 krtól kezdve.
Manilla	40 „ „
Glória	80 „ „
Chenilia	1.20 „ „
Szövet függönyök	1.10 „ „
Csipke	1.80 „ „
Chenilia	6.50 „ „
Szövet ágyterítők	1.50 „ „
Chenilia	3.60 „ „
Nagy asztal szőnyeg	3.20 „ „

Nagy karácsonyi vásár
alkalmi ajándékok,

szép ruhakelmék, mosó barchetek. Kis véges Chiffonok és vásznak, gyönyörű fehérneműk, zsebkendők, szőnyegek, olcsó árban selyem és satin paplanok minden színben, alsó ingek, alsó nadrágok, kötött keztyűk és harisnyák.

Elegáns színházi fejkötők, selyem Challak, szép tollgallérok és minden itten fel nem sorolt czikk, a karácsony alkalmából mérsékelten leszállított árban lesznek a közönség rendelkezésére bocsátva.

Kiváló tisztelettel:

AJTAY GYULA ÉS TÁRSA

Nagyvárad Bémer-tér, a Pannonia-szálloda mellett.

Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Bémer-tér

Karácsonyi maradékvásár megkezdődött!

Azon körülmény, hogy sikerült Aradon a jóhírnevű »Probst Károly és Társa Utódai« cég csődtömegét és Kolozsvárott a »Balogh és Reil«-féle áruraktárt megvennünk, azon kellemes helyzetbe vagyunk, hogy képesek vagyunk minden versenyt felülmulva jó minőségű kézmű- és divatárubból eddig nem létezett **rendkívüli olcsó árak** mellett, dus választékot szolgáltatni.

A karácsonyi és ujévi ünnepekhez igen alkalmas és czélszerű ajándékok beszerzésére ajánljuk dus választéku áruraktárunkat, hol női szövetek, selymek, vásznak, fehéreneműek, szőnyeg, függöny, paplan és ágyneműekben stb. dus választékot tartunk.

Fentiekén kívül rendkívüli olcsó árban szolgálhatunk boákat, női és gyermek harisnyákat, keztyűket, meleg alsó trikót, ruhákat, férfi és női ingeket, korsettákat stb.

Amennyiben ritkán kínálkozik ily kedvező alkalom, hogy jó árut meglepő olcsó áron bevásárolni lehessen, kérjük a t. cz. vevőközönséget áruházunk megtekintésére, előre is biztosítva, hogy olcsó, szabott árak mellett fogjuk a szükségletét kielégíteni.

kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Kert-utca 5. számú ház és ugyanott egy Bösendorfi-zongora eladó.

Erdélyi pokrócok, flaneltakarók.

Szörme-kabátok, boák és muffok.

Női és gyermek felöltők.

Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyvárad-velencei

Műkertészeti- és rózsatelep.

Kertészeti-telep:

NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM

Helyi és megyei telefon összeköttetés

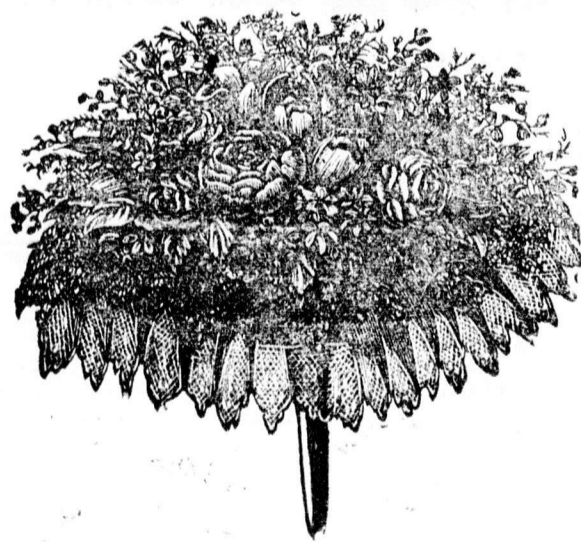
Sürgöny-czim:

Műkertészeti-telep Nagyvárad.

Virág-csarnok:

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)

Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, bál vagy bármely alkalmi szép berlini papirtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig. — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, 8 forinttól 12. forintig, rózsá és Caméliákból, ami azelőtt 15 frttól egész 20 forintba került. — Csokrok a legnagyobb mintájuk, legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forintig, ami azelőtt 40 forintba került.

Élő virágokból: Koszoruk: igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszitve 1—3 forintig. — Babékoszoruk: ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszitve 2—5—10 forintig. — Ficus és Magnolia koszoruk: a legnagyobb mintájuk, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal diszitve, szalag és aranyfelirással 10—25 forintig, ami azelőtt 35—40 frtba került. A fentirt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban készíttetnek.

Szöllő-oltványok: Sima zöld oltvány Riparia portáliston, a legkiválóbb borfajok 100 drb. 5 forint, 1000 darab 45 forint; a legkiválóbb csemegefajok 100 darab 8 forint 1000 75 forint igen erős szép gyökeres és 2 éves Riparia portálistra nemesítve, a legkiválóbb borfajok 100 drb. 12 frt 1000 darab 100 forint. Csemege és lugos fajok, a legkiválóbb fajokból 100 drb. 16 frt. európai gyökeres borfajok 100 drb. 1 frt; csemege fajok 100 drb. 2 frt; 2 millió Riparia portálist sima I-ső osztályu 100 drb. 1 frt 20 kr., 1000 darab 10 frt II-od osztályu 100 drb. 60 kr. 1000 drb. 4 frt.; gyökeres I-ső osztályu 100 drb. 20 frt, II-od osztályu 100 drb. 12 frt. Riparia, Solonis és Monticola ugyancsak oly árban, mint a portálist.

Egyéb kertészeti cikkekről, valamint szőlő-oltványokról faj és árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgál, kiváló tisztelettel

Farkas József kereskedelmi műkertészete Nagy-Váradon.